

2014 m. gegužės 21 d. Tarybos išvados dėl lyčių lygybės sporte

(2014/C 183/09)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

PRIMINDAMA, KAD:

1. moterų ir vyrų lygybė yra vienas iš pagrindinių Sutartyse įtvirtintų Europos Sąjungos principų. Tai yra vienas iš Europos Sąjungos tikslų bei uždavinių, o moterų ir vyrų lygybės principo integravimas į visas ES veiklos sritis yra ypatinga Sąjungai tenkanti užduotis⁽¹⁾;
2. lyčių lygybė yra įtvirtinta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 23 straipsnyje;
3. Europos Komisijos priimtoje 2010–2015 m. moterų ir vyrų lygybės strategijoje⁽²⁾, kurioje yra nustatytos penkios prioritetinės veiksmų sritys: vienoda ekonominė nepriklausomybė, vienodas užmokestis už vienodą arba vienodos vertės darbą, lyčių lygybė priimant sprendimus, orumas, neliečiamybė ir smurto dėl lyties panaikinimas ir lyčių lygybė už Europos Sąjungos ribų, Komisija išsipareigojo skatinti, kad į visų sričių ES politiką būtų įtrauktas lyčių aspektas. Komunikate dėl ES lygmens veiksmų sporto sektoriuje svarbos didinimo⁽³⁾ Komisija pasiūlė veiksmus, kuriuose visų pirma daugiausia dėmesio kreipiama į sąlygų sportuoti sudarymą moterims imigrantėms ir etninių mažumų atstovėms, galimybėms užimti pareigybes, kurias užimant priimami sprendimai, ir kovai su lyčių stereotipais;
4. lyčių lygybė yra itin svarbi siekiant ES ekonominės ir socialinės sanglaudos bei aukšto užimtumo lygio tikslų, taip pat užtikrinant tvarų augimą ir konkurencingumą bei sprendžiant demografines problemas;
5. Taryba (Užimtumo, socialinės politikos, sveikatos ir vartotojų reikalai) priėmė išvadas dėl įvairių svarbių lyčių lygybės aspektų⁽⁴⁾, visų pirma Tarybos išvadas „Europos lyčių lygybės paktas (2011–2020 m.)“ ir Tarybos išvadas remiant Europos Komisijos 2010–2015 m. moterų ir vyrų lygybės strategijos įgyvendinimą;
6. 2013 m. gruodžio 3–4 d. Vilniuje įvykusioje ES konferencijoje lyčių lygybės sporte klausimais buvo nagrinėjami galimi strateginiai veiksmai siekiant iki 2016–2020 m. užtikrinti lyčių lygybę sporte, ir Komisija, valstybės narės bei sporto judėjimo atstovai buvo paraginti parengti strateginių veiksmų šioje srityje planą;
7. 1994 m. Braitone (Jungtinė Karalystė) įvykusioje pirmojoje pasaulio konferencijoje moterų ir sporto klausimais priimtoje Braitono deklaracijoje ir UNESCO rengiamų ministrų ir aukštesniųjų pareigūnų, atsakingų už fizinį lavinimą ir sportą, konferencijose (MINEPS) priimtose Atėnų (2004 m.) ir Berlyno (2013 m.) deklaracijose raginama imtis konkrečių veiksmų, kuriais siekiama propaguoti lygias galimybes sporto srityje;
8. 2014 m. kovo 5 d. Briuselyje įvykusioje konferencijoje „Smurtas prieš moteris visoje ES. Prievarta namuose, darbe, viešose vietose ir internete“ buvo pristatyti Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros tyrimo⁽⁵⁾ smurto prieš moteris srityje rezultatai. Tyrimas atskleidė, kad 33 % moterų yra patyrusios fizinį ir (arba) seksualinį smurtą, o 32 % visų seksualinio priekabiavimo aukų patvirtino, kad jo kaltininkas buvo vadovas, kolega ar klientas. Dauguma nukentėjusių moterų apie savo patyrimą nepranešė nei policijai, nei jokiai aukų paramos organizacijai⁽⁶⁾;
9. 2014 m. kovo 20 d. Atėnuose pirmininkaujančios Graikijos surengtame seminare „Smurtas dėl lyties sporte. Nepilnamečių apsauga“ paraginta spręsti lyčių lygybės sporte visais lygiais ir visose sporto šakose, įskaitant smurtą dėl lyties sporte, klausimą ir vykdyti reguliarią su tuo susijusią stebėseną, taip pat įvertinti smurto dėl lyties sporte pobūdį ir mastą, daugiausia dėmesio visų pirma skiriant aukščiausio lygio sportui,

⁽¹⁾ ES sutarties 2 straipsnis bei 3 straipsnio 3 dalis ir SESV 8 straipsnis.

⁽²⁾ Dok. 13767/10.

⁽³⁾ Dok. 5597/11.

⁽⁴⁾ Atitinkamai dok. 7370/11 ir 18127/10.

⁽⁵⁾ Tyrimas grindžiamas tiesioginiais pokalbiais su 42 000 18–74 metų amžiaus moterų visose ES 28 valstybėse narėse.

⁽⁶⁾ <http://fra.europa.eu/en/vaw-survey-results>

trenerio ir sportininko santykiams, sporto ir sportininko santykių aplinkai ir kolegų sportininkų santykiams. Jame taip pat paraginta sukurti pakankamai sportininkams, kurie yra patyrę seksualinį priekabiavimą ar smurtą sporte, skirtų priemonių (pvz., paramos tarnybų, konsultavimo paslaugų ir pagalbos telefonu linijų).

PRIPAŽINDAMA, KAD:

10. tam tikrose valstybėse narėse jau skiriama daug dėmesio lyčių lygybei sporte. Taip pat tam tikrų veiksmų jau imtasi vietos, regioniniu ir Europos lygiu ir tarptautinio sporto judėjimo lygiu, tačiau lyčių lygybės lygis dar nėra priimtinas, o daugelyje valstybių narių ir tarptautinio sporto judėjimo srityje vis dar neįgyvendinami konkretūs veiksmai;
11. kadangi sportas yra sektorius, kuriame dalyvauja nepilnamečiai, tai yra aplinka, kurioje gali kilti smurto ir seksualinio priekabiavimo pavojus dėl, *inter alia*, sportuojančių asmenų išsiugdyto pasitikėjimo;
12. daugelyje sporto sričių dalyvauja per mažai moterų. 2013 m. Eurobarometro apklausos apie sportą ir fizinį aktyvumą duomenimis mergaičių ir moterų dalyvauja vis dar mažiau nei berniukų ir vyrų;
13. sporto sektoriaus valdymo organuose vadovaujamas pareigas einančių ir trenerėmis dirbančių moterų skaičius vis dar yra mažas;
14. smurtas dėl lyties sporte, visų pirma seksualinis priekabiavimas prie nepilnamečių ir prievarta prieš juos, yra didelė problema, tačiau norint geriau ją suprasti reikia papildomų tyrimų;
15. lyčių vaidmenų mokoma ir jie skatinami nuo pat ankstyvo amžiaus; tai gali įtakoti moterų ir vyrų norus, interesus ir siekius tiek privačiame, tiek viešajame gyvenime;
16. žiniasklaida, įskaitant reklamos pramonę, prisideda prie kultūriškai perduodamų moterų ir vyrų stereotipų ir įvaizdžio vaizdavimo ir gali atlikti svarbų vaidmenį kovojant su lyčių stereotipais;
17. Tarybos išvadose dėl sporto vaidmens kuriant ir plėtojant aktyvią socialinę įtrauktį⁽¹⁾ Taryba paprašė valstybių narių ir Komisijos skatinti veiksmus, susijusius su lyčių lygybės aspekto integravimu į sportinę veiklą, ypač pareigybių, kurias užimant priimami sprendimai, atžvilgiu ir sieti sporto klausimus su lyčių vaidmenimis, kaip išdėstyta ES lyčių lygybės strategijoje. Be to, siekiant užtikrinti, kad moterys ir vyrai visapusiškai naudotųsi savo žmogaus teisėmis, ir siekiant lyčių lygybės, turėtų būti kovojama su smurtu dėl lyties.

PABRĖŽIA SPORTO TEIKIAMAS GALIMYBES SPRENDŽIANT ŠIAS PROBLEMAS:

18. sportas gali būti veiksminga priemonė lygių galimybių ir socialinės įtraukties srityse. Tikros lyčių lygybės vien tik teisės aktais užtikrinti neįmanoma. Taip pat reikia imtis konkrečių priemonių ir taikyti lyčių aspekto integravimo principą, siekiant užtikrinti, kad būtų išnaudotos didelės sporto sektoriaus teikiamos galimybės šioje srityje, atsižvelgiant, pavyzdžiui, į jo svarbą formuojant vaikų ir jaunimo identitetą;
19. sportas galėtų lavinti moterų ir vyrų gebėjimus, žinias ir kompetencijas ir taip padidinti jų judumą ir įsidarbinimo galimybes. Sporto sektoriui būtų naudinga, jei sporto darbo jėga lyčių požiūriu būtų įtrauki, ir jis atitinkamai vystysis, pritraukdamas daugiau moterų ir vyrų į sporto sektorių ir sudarydamas sąlygas atsirasti naujiems ir novatoriškiems treniravimo, rengimo, vadovavimo ir teisėjavimo metodams.

⁽¹⁾ OL C 326, 2010 12 3, p. 5.

PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ, DERAMAI ATSIŽVELGIANT Į SUBSIDIARUMO PRINCIPĄ:

20. apvarstyti galimybę sukurti ir nuolat vykdyti nacionalinius veiksmų planus, bendruosius susitarimus ar strategiją dėl lyčių lygybės sporte, glaudžiai bendradarbiaujant su sporto judėjimu;
21. pabrėžti įvairovės ir lyčių pusiausvyros sporto administravimo srityje reikšmę ir skatinti lyčių lygybę priimančiais sprendimus visais lygiais ir visose sporto srityse;
22. apvarstyti galimybę kurti ir naudoti mokomąją medžiagą, skirtą sporto srities sprendimus priimančių asmenų ir trenerių mokymui, taip pat tėvams, ir tokiu būdu padėti šalinti lyčių stereotipus ir skatinti lyčių lygybę visais švietimo ir sporto mokymo lygiais;
23. apvarstyti galimybę kurti politiką ir programas, kad būtų šalinami lyčių stereotipai ir skatinama lyčių lygybė ugdymo programose ir praktikoje nuo pat ankstyvojo amžiaus, įskaitant tyrimus, studijas, statistinius duomenis ir analizę, kuriuose būtų nagrinėjama, kokią poveikį lyčių stereotipai daro pastangoms užtikrinti tikrą lyčių lygybę sporte;
24. skatinti smurto dėl lyties sporte prevenciją nuo pat ankstyvojo amžiaus ir seksualinio priekabiavimo aukų bei potencialių aukų apsaugą. Keistis geriausios praktikos pavyzdžiais apie tai, kaip sporto organizacijos gali užkirsti kelią seksualinei prievartai ir priekabiavimui sporte ir spręsti su šiais reiškiniais susijusias problemas;
25. apvarstyti didelio masto sporto renginių suteikiamą galimybę surengti prevencijos ir informuotumo didinimo kampanijas prekybos žmonėmis seksualinio išnaudojimo tikslu klausimu.

PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ IR KOMISIJOS JŲ ATITINKAMOSE KOMPETENCIJOS SRITYSE IR DERAMAI ATSIŽVELGIANT Į SUBSIDIARUMO PRINCIPĄ, KARTU PRIPAŽIŪSTANT VALSTYBIŲ NARIŲ ATSAKOMYBĘ UŽ SPORTO POLITIKĄ:

26. apvarstyti galimybę kartu su sporto organizacijomis, laikantis nacionalinės ir ES teisės ir taikytinų duomenų apsaugos teisės aktų, parengti atitinkamas ir proporcingas priemones, kurias taikant būtų galima patikrinti asmenų, dirbančių sporto srityje (visų pirma su nepilnamečiais), tinkamumą. Tokios priemonės galėtų būti registracijos sistemos, pokalbiai arba rekomendacijos (*inter alia*, neteistumo pažymos);
27. stiprinti bei integruoti lyčių aspektą į sporto politiką ir skatinti šalinti lyčių stereotipus pasitelkiant sportą ir kitas susijusias politikos sritis bei visų lygių ES programas, vadovaujantis sąžiningumo sporto srityje principu;
28. įtraukti lyčių lygybės sporte klausimą į nacionalinio ir ES lygio atitinkamus būsimus sporto srities veiksmus;
29. skatinti prieinamumą visiems atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams ir raginti dalyvauti tokiose europinėse programose kaip „Erasmus+“ ir atitinkamais atvejais kitose ES finansavimo priemonėse, siekiant skatinti lyčių lygybę sporte, daugiausia dėmesio visų pirma skiriant treneriams bei trenerių švietimui ir teisingam sporto vaizdavimui žiniasklaidoje;
30. apvarstyti galimybę nustatyti, kad atitinkamais atvejais viena iš viešojo finansavimo sporto organizacijoms suteikimo sąlygų būtų lyčių lygybės tikslų įtraukimas;
31. skatinti įtraukti praktinį lyties aspektu grindžiamą požiūrį į viešųjų įstaigų atliekamą siūlomų sporto srities projektų ir programų vertinimą;
32. apvarstyti galimybę nustatyti gaires, kuriomis būtų galima remti pagrindinių veiksmų ES lygiu įgyvendinimą;
33. apvarstyti galimybę bendradarbiaujant su tarptautinėmis sporto organizacijomis pradėti rengti „pasižadėjimų sąrašą“ lyčių lygybės sporte srityje.

ATSIŽVELGDAMA Į SPORTO ORGANIZACIJŲ AUTONOMIJĄ, PRAŠO SPORTO ORGANIZACIJŲ IR SUINTERESUOTŲJŲ SUBJEKTŲ:

34. apsvarstyti parengti ir taikyti veiksmų planus arba strategijas dėl lyčių lygybės sporte;
35. pabrėžti įvairovės ir lyčių pusiausvyros sporto administravimo srityje ir tarp trenerių reikšmę ir skatinti lyčių lygybę priimančiais sprendimus visais lygiais ir visose sporto šakose;
36. apsvarstyti bei integruoti lyčių lygybės sporte aspektą ir skatinti pašalinti lyčių stereotipus per reklamines kampanijas ir parengti bei naudoti mokamąją medžiagą, skirtą visų amžiaus grupių sporto srities sprendimus priimančių asmenų ir trenerių mokymui;
37. į etikos kodeksus įtraukti konkrečias priemones ir procedūras kovos su smurtu dėl lyties srityje ir apsvarstyti galimybę nustatyti nukentėjusiems asmenims skirtas tikslines priemones, pavyzdžiui, pagalbos linijas ir specialias paramos tarnybas;
38. skatinti propaguoti dėl lyties nediskriminuojamą sporto nušvietimą žiniasklaidoje;
39. skatinti gerinti lyčių pusiausvyrą sporto srities vykdomosiose valdybose ir komitetuose, taip pat valdymo ir treniravimo srityse ir stengtis pašalinti neįstatymines kliūtis, kurios trukdo moterims imtis vykdyti tokias funkcijas.

PRAŠO KOMISIJOS:

40. integruoti lyčių aspektą į visas sporto politikos sritis ir skatinti visais lygiais pašalinti lyčių stereotipus sporte;
 41. siekiant mažinti lyčių nelygybę įvairiose srityse, įskaitant darbo rinką, skatinti aktyvų atitinkamų socialinių partnerių bendradarbiavimą palaikant socialinį dialogą ir aktyvų bendradarbiavimą su sporto judėjimo atstovais palaikant struktūrinį dialogą;
 42. remti tarptautines iniciatyvas (pvz., informuotumo didinimo kampanijas, keitimąsi gerąja patirtimi, tyrimus, tinklus, projektus), kuriose dėmesys sutelktas į nacionalinių ir tarptautinių strateginių veiksmų lyčių lygybės sporte srityje įgyvendinimą pagal ES finansavimo programas, įskaitant „Erasmus +“, daugiausia dėmesio skiriant sprendimų priėmimui sporto sektoriaus valdymo organuose, treniravimui, kovai su smurtu dėl lyties ir neigiamais stereotipais sporte;
 43. atlikti lyčių lygybės sporte visais lygiais ir visose sporto šakose tyrimą, visų pirma daugiausia dėmesio skiriant treniravimui, rengimui, valdymui ir teisėjavimui, glaudžiai bendradarbiaujant su Europos lyčių lygybės institutu. Be to, pradėti konkretų tyrimą siekiant įvertinti smurto dėl lyties sporte pobūdį ir mastą;
 44. remti pritaikytų lyčių aspekto integravimo priemonių, pavyzdžiui, biudžeto sudarymo atsižvelgiant į lyčių aspektą ir poveikio lyčių aspekto atžvilgiu vertinimo, plėtojimą ir skatinti jas naudoti, taip pat apsvarstyti galimybę šias priemones įgyvendinti pagal programą „Erasmus+“ ir atitinkamais atvejais pagal kitas ES finansavimo priemones.
-